

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Disputationum Ludwellianarvm Secvnda

**Malcomesius, Johann Richard
Schmoll, Wilhelm Bernhard**

Giessæ Hassorvm, 1666

Tit. IV. De Constitutionibus (a) Principum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35925

torum nostrorū & Statuum Imperii tam verbis, quàm facto ipso
 sapius declarata voluntas arguit, ut aded, quæ diversorum licet
 auctorum, LL. tempore Justiniani ex eius tantum jussu robur
 habebant, hodiè solùm ex Imperatoris & Statuum nostrorum
 auctoritate ius faciant. Notabilis locus est in *Confirmatione Or-*
dinationis judicii Aulici Moguntin. ab Imp. Carolo V. die 21. Maj.
1521. data, ferè in fin: und insonderheit derogiren wir hie mit unserm
Kaiserlichen Befehl C. de appell. l. & in majoribus & in minoribus.
Serner derogirè wir auch und insonderheit unserm Kayserlichen Be-
feh in l. properandum. C. de judic. authent. qui semel. C. quomodo
& gn. judex. & l. fin. §. illud. C. de temp. appell.

TIT. IV. De Constitutionibus (a) Principum.

No. I.

Lege Regia) Variæ sunt DD. opiniones de *l. Regia*, ut
 videre est apud D. Ungep. d. *Exerc. 2. quest. 4. & ult. Vult.*
Mynf. & alios ad d. §. 6. Inst. de I. N. G. & C. Sed verissi-
 ma videtur A. N. opinio, illam tempore Augusti latam es-
 se, quod pluribus probât (b) Dn. Ungepaur. l. c. & Arum.
d. Exerc. 1. th. 18.

Omne suum Imperium) (c) Nonnulli populum Jus suum
 in Principem communicativè non privativè transtulisse
 existimant, h. e. ita ut & ipse populus adhuc Maiestatem
 retinuerit, quo pertinet distinctio Majestatis in realem &
 personalem, quam post alios etiã defendit Besold. l. I. *pol.*
cap. 2. n. 3. (d) Verùm hæc sententia refelli videtur ex d. §. 6.
j. de I. N. G. & C. & l. 1. ff. b. t. ubi populus non communi-
 casse cum Principe, sed in eum transtulisse omne Impe-
 rium & potestatem suam dicitur. Nec obst. l. 7. §. 1. ff. *de*
capt. & postlim. ibi. Majestatem nostram. & l. 1. §. 1. ff. ad L.
Jul. Majest. ubi in populum Rom. crimen læsæ Maiest.
 committitur. Resp. enim ibi ICtos per populum Rom. e-
 jusque Maiestatem nihil aliud quàm Imperium ipsum
 Rom. intelligere. Deinde Principes humaniores, quãvis
 omnis Reipublicæ potestas penes ipsos esset, nonnulla
 tamen per conniventiam populo Rom. indulgere sole-
 bant, ut rectè Bachov. *ad Trentl. volum. 2. disp. 32. sb. 1. lit. B.*

A. N. ad
Inst. p. 15.

Bene-

Beneficia ejus latissime) Beneficia Principis latissime interpretari debemus *l. 3. ff. h. t.* quod limitat A. procedere ipsius cōcedentis respectu non tertii alicujus. Hoc enim respectu strictissime explicanda sunt, cū in beneficiis semper illud intelligatur, ne alteri noceant *l. 2. §. 10. & 16. ff. Ne quid in loco publ. Costal. ad d. l. 3. ff. h. t.* Aliam limitationem addit Pacius *cent. 1. quest. 19.* quatenus illa interpretatio principis volūtati nō adversatur *l. 35. pr. G. de inoff. test.*

Constitutiones posteriores.) Constitutio posterior derogat priori, siye prior nominatim abrogetur, siye non, modo contraria sit *l. 28 ff. de ll.* cum enim in voluntatibus contrariis plus unā valere nequeat, novissima potius valere debet *l. 12. C. de pact. l. 12. §. fin. de leg. 1. Donell. d. l. 1. comm. 12.* ubi addit, constitutiones Codici emendato insertas æquē ut Novellas, alias leges corrigere; qua de quæstiōe (e) videri potest Giph *in præf. ad com. in C. Franciscus Gratian. de Garzat. & Ungep. exc. 9. in coroll. adde Costal. ad d. l. ff. h. t. & Cujac. l. 14. obs. 7.* qui distinguunt, ut si quidem Princeps ex certa scientia novam constitutionem animo abrogandæ vetustioris fecerit, tum ea omnino abroget priorem; si vero non ex certa scientia, tum priori derogare voluisse non censeatur.

Vim legis civilis) *Br. Bl. Salycet. & DD.* vulgo volunt contractum à principe celebratum vim legis habere, quorum sententiam probare videtur h. A. N. *per l. pen. C. de don. inter vir. & uxori;* sed verior est negativa, quia lex non est nisi quæ fertur eo animo, ut pro lege habeatur. Neque obstat. *d. l. pen. C. de don. inter vir. & uxori,* quia nihil aliud dicit, quàm actus principis ex se propter illius dignitatem firmos & validos esse, neq; eos dirigi ill. privatorum, neque indigere iis solennitatibus, quæ alias inter privatos requiruntur, v. g. si Princeps contractum aliquem

Annotationes ad Tit. IV. De Constit. Prins.
 quem in scriptis celebraret, cum à privato sine scriptura
 factum non valere consequeretur, ut rectè Bachov. ad
Trentl. d. D. i. th. 5. lit. H. add. Ferd. Vasq. ill. controu. lib. 1.
 c. 3. n. 5. & 6.

ANNOTATIONES.

(a) *Constitutiones* dici hinc antonomasticè pro Principis placito, & oppositivè in ordine ad reliquum jus *constitutum*, tralatum est. Videri autem possit has non etiam dicendas constitutiones, quia ut ait Vallens. constitutio dicitur à *commune statutum*, seu quod Lex debeat esse communis, ut sic natura sive ratio derivationis obstat. Simpliciter respondendum, non necesse esse rationem etymologicam cum nomine converti arg. l. 1. pr. de *furt.* Num vero Constitutiones Principum aliquando SCtorum vocabulo veniant, ambiguum nonnullis fecit Althuf. 1. *dicæolog.* 14. n. 19. ante fin. per l. 8. de *transact.* & l. 23 §. 1. de *condict. indeb.* addere poterat l. 3. C. de *ll. & c.* Enimvero plebiscita voce ista non nunquam innui demonstravit nuper Dn. D. Rebban. hodeget. *fur.* p. 57. De constitutionibus autem verius est ut negemus.

(B) Quæ ne hodie videtur sublata per l. 27. C. de *rest. ut* ut limitatam fateatur praxis: plane ceu jus publ. per legem regiam non est sublatum, sed ex parte immutatum, per ea quæ tradit Arum. *Exerc. 1. th. 12.* ita nec lex regia per A. B. Imperii Constitutiones & Capitulationes prorsus abrogata, verum aliquantulum solummodo restricta est Dn. Schutz *Coll. ff. M. SS. h. th.* 9. Dn. Dan. Keyser. *histor. jur.* p. 2. Quid quod alii figmentum dititulo Imperii in vasi labecula resideret D. Cyriac. Lent. *Polit. post.* p. 632. eamq; integrâ epistolâ Mart. Schoockius Profess. Grooning: anno 1661. editâ, ac Gerhardi Cocceii ICTi commentariis ad *tit. ff. de O. l.* oppositâ nuper arietavit, quem ex professo bene refutavit D. Joh. Frid. Scultetus eleganti disquisitione de *l. Regia* ante triennium in *Acad. ad Albim* edita, verissimè inquiring. c. 1. *post pr.* Ab nullo hominum genere ICTis magis confusionis in *ll.* quam ab Criticis illis metuendû esse, qui leges figunt & refigunt.

figunt, ac si in hac studiorum Rep. Dictatores essent, aut tanquam Praetores soli acceperint juris dicendi potestatem. Quomodo enim, qui rem non intelligit, de illa iudicium ferat? Quomodo de pictore, scultore, fictore nisi artifex iudicare, ita nisi exercitissimus Ictus non potest perspicere llatorem; quod contra Claudium à Salmasia *prafat. in exerc. Plin.* & alios notandum, add. Amaya *Obs. lib. 1. c. 1. n. 22. seqq.*

(c) Verba non legis ipsius, sed Icti compendio sententiã legis expressuri Coccej. *d. comm. p. 534.* Concessit autem populus omne suum imperium ei & in eum h. e. ipsum populum, exponente *Vves. nostr. h.* pronomine demonstrativo induente naturam reciproci, textus parallelus allegat Magnif. Dn. Cancell. Tab. *rac. crim. p. 362. th. 9.* Repugnat equidẽ subtilissimus Bachov. ad τὰ πρῶτ. *p. 43.* (1) quia hæc verba enixam populi voluntatem designant. (2.) præter rationem Grammaticæ constructioni vis inferenda nõ est. (3) quia nulla potest esse ratio dubitandi, quin Principi data fuerit potestas in populum & subditos universos; & in quem enim alium? (4) quia repugnat contraria sententia, quod cumulativè in Principẽ potestas fuerit translata historiz. (5) ut & principiis Politicis, quia eadẽ majestas omnib9 & uni tribui nequit, quanquã formæ *Rerump.* possunt temperari. Nos posterius dogma utique absurdum dicimus, firmã manente priore sententiã; Optimè ait Amplif. Dn. Dr. Muller Professor in hac Academia juris Canonici Excellentissimus apud Dn. Schutz *vol. 2. de stat. R. R. disp. 5. th. 1. lit. A.* Contradictorium est per legem regiam omne imperium & potestatem in Imperatorem à populo translata esse, & tamen Majestatem etiam penes populum remansisse vel ei communicari. Conf. Fibig. *semidec. jur. publ. 4. q. 2. n. 27.*

(d) Videtur híc Dn. Ludvvellus distinctionem Majestatis in realem & personalem repudiare, de qua inter recentiores pariter ferè conclamatum est, inspic. Dn. Stamler *de reservat. Imper. p. 32.* Geiltus, *not. in exerc. pol. p. 260.* Horn. *polit. part. archi. reft. p. 494. seqq.* malumus nos in veterum traditis acquiescere, & quia controversia alterius disciplina pomœria attingit, eõ remittere.

(e) Quam magni momenti & de principiis juris, simul intricatam & spinosam esse dicit, ac cū pratore ex l. 13. §. ult. de recept. non liquere, ferè jurat Fibig. *colleg. legal. publ. exerc. i. semidec. q. 1.* attamen post multa non necessaria effusa in affirmativam descendit, quo & nos transimus, dicentes ubi Codex à Digestis dissentit, standum esse in foro quoque juri Codicis, tanquam posteriori, atque sic potiori, sine distinctione inter leges Codicis, quæ in priori Codice Justiniano extiterunt, vel secundo demum additæ sunt Carpz. *prax. crim. p. 1. q. 2. n. 14.* Nobiliss. atque Ampliss. Dn. Lauterbach *conclus. forens. exerc. i. th. 13.* Planè ceu de Novellationem ad hunc tit. spectare nos in certis ponimus *vid. Recess. de anno 1512. & 1555.* Alii SCtis comparant, de qua opinione idem ferè, quod *supra p. 49.* de Edictis pratorum (quæ de cætero rectius Cancellariæ Pontificiæ regulis, à singulis Romanis Pontificibus initio suæ creationis proponi & una cū vita Pontificis cōditoris finire solitis cōparantur *Vizzà de mādāt. p. 3. n. 7.*) scripsimus, habendū. Ratione obligationis stringunt Constitutiones subditos, si terminus à quo non est definitus, post duos menses *Nov. 66. c. 1.* Excellentiss. Dn. Lauterbach *concl. forens. exerc. 2. th. 6. lit. b.* ubi de statutis eandem quaestionem movet. Et solet in Camera Imperiali Spirensi hodiè sic observari, ut cū à Cæsarea Majestate Constitutionis sive Receptus per Imperium promulgatio, ab Electore Moguntino autem ejusdem insinuatō Camerae specietenus facta, & in processu aut stylo novi quid inferatur, Ipsa per commune decretum concessio ad avitandum spatio litigantes, Advocatos & Procuratores desuper monere soleat, quale nuper anno 1654. die 7. Sept. monitorii ergo datum est. *Endlich ist der gemeine Bescheid, daß folgungst zu Regensburg publicirten Reichs Abschied der Herr Cammergerichts und Beysitzer die darin verfaßte Ordnung des gerichtlichen processus halben ad 2. Octobris ins Werck zuriichten entschlossen seyn/ Darnach sich männiglich zuriichten &c. additionater Roding. ff. Cam. p. 2.*

Inter potiores Constitutionum species sunt Rescripta *l. 1. §. 1. h. t. § 6. I. de I. N. G. & C.* circa quæ observandum, quòd ad supplicata partium impetrata non transeant in rem judicatam Carpz. *jurispr. forens. 1. 26. 18.* nisi causæ cognitio, licet summaria, præcesserit, & partibus publicata sint Carpz. *d. l. def. 19.* De decretis Augustissimi Senatus Aulici Imperialis & Camerae Spirensis hodiè quæri amat, num vim legis habeant? *Aff. Finckelthaus. Reinking. I. Cti Argentor. 2. consil. 68. 30 Umm. ad process. p. m. 788.* Negant alii. Certè distinguendū inter decreta communia *gemeine Bescheid/* & decreta specialia *special Bescheid:* hæc jus non faciunt, secus ac illa; Licet enim hæc dispositiones ab initio in causis singularibus decretæ fuerint, rectè tamen id actum prudētis interpretantur, ut perpetuo obtinere debeant, *confer modo allegatos.*